
Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets betänkande 2018:6

Levande musik vid vigsel- och begravningsgudstjänster

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas en motion 2018:86, där motionären föreslår att kyrkostyrelsen ska utreda hur vi bättre kan bevara traditionen att använda levande musik vid våra vigsel- och begravningsgudstjänster.

Utskottet konstaterar att kyrkomötet behandlade frågan om levande musik i kyrkorummet år 2016. Då beslutade kyrkomötet att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att hitta vägar att uppmuntra till levande musik i kyrkorummen (KmSkr 2016:11).

Utskottet konstaterar att årets motion tar upp samma frågor som behandlas i betänkandet G 2016:9 och utskottets ståndpunkt har inte förändrats.

Utskottet föreslår kyrkomötet besluta att motion 2018:86 ska anses besvarad med vad utskottet anför.

Till betänkandet finns en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att motion 2018:86 ska anses besvarad med vad utskottet anför.

Motionens förslag

Motion 2018:86 av Alve Svensson, Levande musik vid vigsel- och begravningsgudstjänster

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur vi bättre kan bevara traditionen att använda levande musik vid våra vigsel- och begravningsgudstjänster.

Bakgrund

Under senare år har det blivit allt vanligare med önskemål om inspelad musik vid vigsel- och begravningsgudstjänster. Den bilden bekräftas också av Kyrkomusikernas riksförbund (KMR), även om det saknas statistik. Inspelad musik har också blivit mer lättillgänglig genom bland annat musiktjänsten Spotify, som är en allt vanligare källa när inspelad musik används. När den används är det viktigt av upphovsrättsliga skäl att församlingar och pastorat har avtal som reglerar rättigheterna. Svenska kyrkan på nationell nivå och Telia har ett ramavtal gällande Spotify Business. Detta ger Svenska kyrkan ett rabatterat pris för tjänsten. Svenska kyrkan har också nationellt ramavtal med Stim som innefattar användningen av musik på den gemensamma webbplatsen www.svenskakyrkan.se, musikanvändningen på nationellnivå samt församlingars musikanvändning vid kortare sammankomster under 30 minuter.

Utöver det nationella avtalet måste varje organisatorisk enhet inom Svenska kyrkan ha ett eget avtal med Stim och uppge hur många konserter och musikgudstjänster som arrangeras per år samt uppge kontaktpersoner lokalt som ska rapportera vilken musik som används.

Kyrkomötet behandlade frågan om levande musik i kyrkorummet år 2016. I motion 2016:61 föreslogs att kyrkomötet skulle uppdra till kyrkostyrelsen att hitta vägar att uppmuntra till levande musik i kyrkorummet. Gudstjänstutskottet konstaterade i sitt betänkande (G 2016:9) att levande musik bidrar till att synliggöra gudstjänstens skeende här och nu. Utskottet framhöll också att för att kunna tillgodose detta är rekryteringen till kyrklig utbildning och tjänst avgörande. Det är också viktigt med en breddad kompetens för kyrkomusikerna.

Utskottet framhöll dessutom att det handlar om pastoral klokhet. Önskemålet om ett särskilt musikstycke kan vara kopplad till en tidigare upplevelse och/eller en särskild relation. Gudstjänstutskottet var överens om att inspelad musik kan finnas som komplement till den ordinarie gudstjänstmusiken. Däremot bör den inspelade musiken inte ersätta den ordinarie.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag att bifalla motionen och kyrkostyrelsen fick i uppdrag att hitta vägar att uppmuntra till levande musik i kyrkorummen (KmSkr 2016:11).

Kyrkostyrelsen konstaterar i sin återrapportering (KsSkr 2017:2) att uppdraget bland annat har aktualiserats i samband med konferensen Döden, döden, döden (om Svenska kyrkans möten med människor i samband med död, sorg och begravning) i februari 2017. Frågan aktualiseras även i samband med Kyrkomusiksymposiet i september 2018. Kyrkostyrelsen pekar även på att vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut behandlas musiken vid kyrkliga handlingar inom ramen för den gemensamma undervisningen för blivande kyrkomusiker och präster. I det sammanhanget lyfts även frågan om att uppmuntra till levande musik i kyrkorummen. Kyrkostyrelsen pekar även på att vikten av levande musik i kyrkorummen tas upp inom arbetet med Svenska kyrkans plattform för musik.

Svenska kyrkans plattform för musik fastställdes av kyrkostyrelsen den 8–9 maj 2018. I den (Ks 2017-1064, 2018-05-08–09) framhålls att i den lutherska traditionen har den levande musiken en stark ställning, vilket omfattar både instrumental- och vokalmusik. Reformatörerna betonade vikten av att hela församlingen ges förutsättningar att förstå och uttrycka tron. Musiken är en del av evangeliets levande röst (viva vox evangeli) som ska kunna höras och förstås.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att motion 2018:86 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Kyrkomötet behandlade frågan om levande musik i kyrkorummet år 2016. I Gudstjänstutskottets betänkande 2016:9 konstateras att det finns anledning att ”stödja och uppmuntra användningen av levande musik i gudstjänsterna. Samtidigt som detta i första hand är ett ansvar för den lokala församlingen, präster och kyrkomusiker”.

I samma betänkande framhålls ”den pastoral klokhet som måste vara grunden för allt församlingsarbete. Även om levande musik har ett särskilt värde och bidrar till att synliggöra att gudstjänsten är ett skeende här och nu kan det finnas situationer då också inspelad musik i en gudstjänst är motiverad.”

I betänkandet framhålls att en ytterligare aspekt kan ”handla om kostnader och därför upplevas som skilda möjligheter för olika människor. Om inte församlingen erbjuder solister utan sådana musikinslag ska bekostas av familjen kan det få stor betydelse för valet av musikinslag”.

Utskottet understryker att det även kan finnas pastorala skäl att avråda från inspelad musik i kyrkliga handlingar, till exempel när risken finns att den inspelade musiken av tekniska skäl inte blir den upplevelse som man föreställt sig. Levande musik bidrar också till att synliggöra gudstjänstens skeende här och nu.

Utskottet betonar vikten av att församlingens präster och musiker finner en samsyn kring hur önskemål om inspelad musik hanteras. I dessa samtal kan lokala pastoraler och policydokument vara till hjälp och stöd.

Utskottet står fast vid det som konstateras i betänkandet G 2016:9 att inspelad musik kan finnas med som ”komplement till den ordinarie gudstjänstmusiken. Däremot bör den inspelade musiken inte få ersätta den ordinarie”.

Utskottet konstaterar att motionen tar upp samma frågor som behandlas i betänkandet G 2016:9 och utskottets ståndpunkt har inte förändrats. Utskottet konstaterar också att kyrkostyrelsen har slutbehandlat skrivelsen KmSkr 2016:1.

Utskottet föreslår därför kyrkomötet att motion 2018:86 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Uppsala den 4 oktober 2018

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, ordförande

Dag Tuvelius, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Roger Olsson, Anna-Karin Stråle Börjesson, Kekke Waltersson, Lisa Tegby, Lars Beckman, Manilla Bergström, Anna Thuresson, Margareta Andersson, Daniel Engström, Sven Milltoft, Elise Solberg, Berth Löndahl, Marjut Ervasti och Vivianne Wetterling.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Gunilla Bengtsson, Carola Norén, Jan Lundgren, Anders Roos, Torvald Johansson, Anders Åkerlund, Bartłomiej Szulc, Sara Seppälä, Zandra Pettersson, Lena Jönsson, Eva Kyrk och Alve Svensson.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskild mening

Motion 2018:86 om levande musik vid vigsel- och begravningsgudstjänster har av Gudstjänstutskottet beslutats anses besvarad, med hänvisning till att en likartad motion 2016:61 ledde till ett beslut i kyrkomötet 2016 som gav kyrkostyrelsen i uppdrag att hitta vägar att uppmuntra till levande musik i kyrkorummen.

Jag håller inte med om bedömningen att motion 2018:86 är besvarad av följande skäl: Det som hänt efter beslutet 2016 har inte fått något genomslag varken i stift, kontrakt eller församlingar. Det borde finnas mer effektiva sätt att nå ut till församlingarna så att kyrkoherdar och andra präster ännu mer än vad som nu sker kan biträda våra kyrkomusiker i deras välvilliga strävan att erbjuda levande musik. Dessutom torde det vara uppenbart att det knappast blir lättare att rekrytera nya kyrkomusiker om trenden med inspelad musik inte begränsas.

Alve Svensson